

II-1045/4

ANTON LAJOVIC:

VEČNI VIR

Z B I R K A

RITMIČNO ZNAČILNIH, NARODNIH PESMI
SLOVENSКИH

ZA ČETVEROGLASNI MEŠANI ZBOR IN DELOMA ZA
TROGLASNI ŽENSKI, ALI MOŠKI, OZIROMA
OTROŠKI ZBOR

III. Z V E Z E K

1945

GLASBENA MATICA V LJUBLJANI

E D. Š T E V. 2 7 8

ANTON LAJOVIC
VEČNI VIR III

ANTON LAJOVIC:

VEČNI VIR

Z B I R K A
RITMIČNO ZNAČILNIH, NARODNIH PESMI
SLOVENSКИH

ZA ČETVEROGLASNI MEŠANI ZBOR IN DELOMA ZA
TROGLASNI ŽENSKI, ALI MOŠKI, OZIROMA
OTROŠKI ZBOR

III. Z V E Z E K

1945

GLASBENA MATICA V LJUBLJANI

E D. Š T E V. 2 7 8

MD 913/1995

D=239929600

Predgovor.

Verjamem v narodnega duha, v njegovo ustvarjajočo in oblikujočo silo. Narodni duh je kakor ogromno jezero v osrčju zemlje, iz katerega se brez prestanka hranijo z živo vodo nešteti vrelci; on je večni vir vsem melodijam in ritmom, ki nosijo značilno obeležje narodno; on je, ki daje našim pesmim njihov zanos in čar ter njihovo milino in svojstveno ritmično pestrost. Nanj je zato mišljen naslov te zbirke.

Kakor pa so skrivnostne in uprav božanstvene tiste sile, katere v človeški družbi urejujejo, da v tisočerihi milijonih ljudi niti dva nista enaka, ne po telesnem videzu, še manj pa po svoji duhovnosti, temveč da je vsak posameznik zase, telesno in duhovno, edinstveno bitje, pa iste sile uravnavajo prav tako tudi narode. Tudi duhovno jedro enega naroda ni enako kakemu drugemu narodu, ni duh enega naroda enak duhu drugega. Na tej telesni in duhovni svojskosti posameznikov stoni smotrenost in dragocenost sožitja, pa tudi njegov čar. Ni drugače z narodi. Tudi vsak narod ima vsled svoje, le njemu lastne duhovnosti in z njo zvezane oblikovalne sile vršiti svojevrstne duhovne naloge, da izpolni v mednarodnem sožitju tisto, kar ima izpolniti posameznik s svojim življenjskim delom v svoji družbeni skupnosti.

Vsak narod ima tudi v svojem glasbenem izživiljanju svojevrstno melodično in ritmično občutenje, toda določiti značilnost melodičnega občutenja, kot izrazilo narodnega, je v konkretnem primeru neprijetno težje in manj zanesljivo, kot pa določiti značilno ritmično občutenje kot narodno. Značilni ritem je v narodni melodiji skoro povsem objektivno določljiv.

Ko sem obrnil pozornost na tiste naše narodne melodije, ki imajo pet-četrtnski ritem, me je obenem presenetil pogled po glasbenih tvorbah drugih narodov, — seveda v obsegu, kolikor mi je kot posamezniku pregled mogoč —, in sem opazil, da je ono, pestrejše ritmično občutenje, ki ga najdeš v naših narodnih (pet-četrtnskih, sedem-četrtnskih, ali pa ritmično še bolj kompliciranih) pesmih, lastno pač nam južnim Slovanom, dočim take ritmike ni najti pri ostalih naših sosedih.

Ozrl sem se po nekaterih zbirkah naših narodnih pesmi in sem našel že samo v teh čez 70 melodij z značilno našo ritmiko. Sem pa prepričan, da bi mogel najti takih melodij še veliko več oni, ki bi se sistematično lotil takega raziskavanja. Ni prezreti, da žive te ritmično

značilne naše narodne melodije po vsem ozemlju, kjerkoli bivajo Slovenci, od Prekmurja do Režije in Benečije, pa od Bele Krajine do Zile; ter da so po svoji duhovni ubranosti zelo raznolike, so ve-sele, so žalostne; so pobožne, pa tudi razposajene; so resne in ša-ljive; so lirične, pa tudi epske in baladne.

Moj namen je bil, da opozorim, čeprav le z delno izdajo teh ritmično značilnih naših melodij, na njihov izrazilo n a š duhovni značaj.

Pri pesmih, ki sem jih sam poznal, ni pripisano, v čegavem zapisu so tudi že izšle. Pač pa sem pri onih, ki so meni bile ne-znane, pripisal, kdo jih je zapisal. Na zapisovalca sem se tedaj mor-al zanesti, da je njegov zapis melodije in kvantitativnega ritma pravilen. Kolikor se mi je zdelo, da je kvalitativni ritem zapisan zgrešeno, sem ga zapisal tako, kot se je meni zdelo pravilno.

Pozornost sem obračal tudi na besedilo, primerjajoč besedila raznih zbirk med seboj in z zapisi raznih varijant v Štreklju in iz-birajoč pri tem, kar se mi je zdelo najboljše.

Ker je namen moje zbirke propagandističen, sem v besedilu nadomestil dialektične oblike po možnosti s knjižnimi ter v nekate-rih naših pesmih pogoste tujke po možnosti s primernimi domačimi besedami.

Da bi se te značilne naše pesmi trdno zakoreninile v slovenskih srcih povsod tam, kjer do sedaj še niso poznane in tako obogatile naše slovensko duhovno življenje, to je želja, ki jih spremlja na njihovo pot.

1. Spomladna.

Mlajinci, Prekmurje

Amerno

Spro . to . let . ke se zbu . du . je,
že pa se nam pribli . zu . je,
člo . vek pa je mlad vesr . li,

ptič . ki le . po po . je . jo,
stra . šen glas naspro . ti gre;
ma . lo dni šče on ži . vi:

vse se začne re . le . ne . ti,
star . ši dra . gi že za . lu . jem,
ko . maj če je v dvajstem le . ti,

rož . ce le . po cve . te . jo,
ker se ne 'mo vid . li več.
že se nje ga za . lo . sti.

Xapisa! R. Orel

2. Lepi žitek.

Amerno

Prekmurje: Tešanovci

Le - pi mi je ži - tek¹⁾ na tem sve - ti, eš - če
 Dra - ga ma - ti, ni - har se ne jo - či, mi - sli,
 Eš - če mi je ven na cin - tor²⁾ i - ti, i od

jak - še³⁾ je za dom u mre - ti, tu je vre - me v bojno od - ha -
 kaj te sinna sve - tu vu - či. Le - pi dar - ti on pri - neš - ti
 pra - ha tu - di slo - vo vzeti. Pro - sim mi - lim, trudnim sr - cem

ja - ti in za dom se močno vo - je - va - ti.
 mo - re, če ga z boja Bog do - mov po - more.
 Bo - ga, naj mi eš - če ži - tek moj po - du - za.

¹⁾ žitek - življenje

²⁾ jakše - boljše

³⁾ cintor - cimeterium - pokopališče

Zapisal: R. Orel

3. Napitnica.

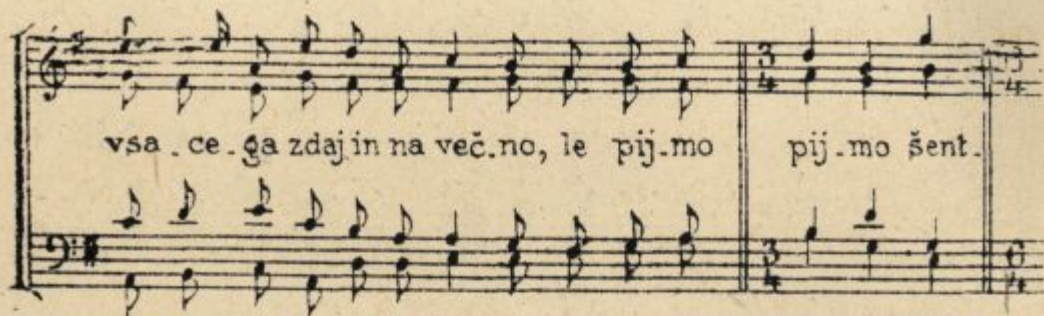
Kasarje

Alro

Lju-be-zen več-na vstvarja vse ljube-zen naj ži-vi. Po bra-tov.
 Tud' Ja-ne-zu so sirupa dal, pa ni vmo-ri-lo ga, da nam bo
 Ve-se-lje le nad na-mi je, se žalost nas bo-ji, pri-jaznost
 Se sni-de-jo pri-ja-te-lji prav dobre vo-lje bit', pa mo-ra.
 In ka-dar jem-lje-jo slo-vo ne sme po-za-bit' se, ko si ro.

sko lju-bi-ti se svet' Ja-nez nas u-či.
 has-nil ta bo-šal, naj bo zdra-vič-ka ta:
 nas ob-je-ma vse, svet' Ja-nez jo bre-pi:
 jo v za-čet-ku si zdra-vi-co to na-pit':
 ke po-da-je-jo, na-pit' zdra-vi-co še:

Pij-mo šent-jan-žev-ca, da b'blo prav srečno življe-nje

vsa . ce . ga zdaj in na več . no , le pij . mo pij . mo šent .

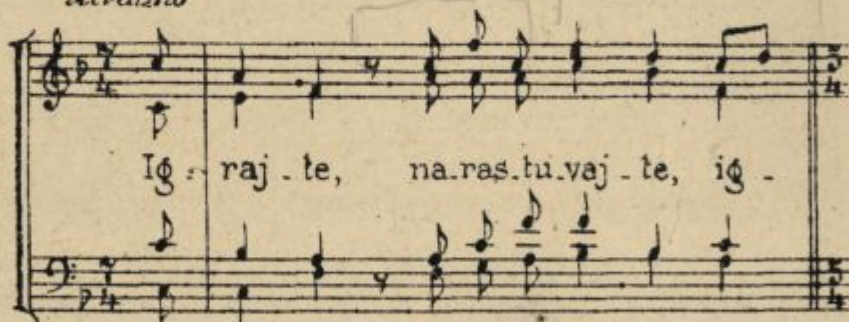

janžev . ca , da bi bilo prav srečno življe . nje vsa . ce . ga zdaj in na večno .

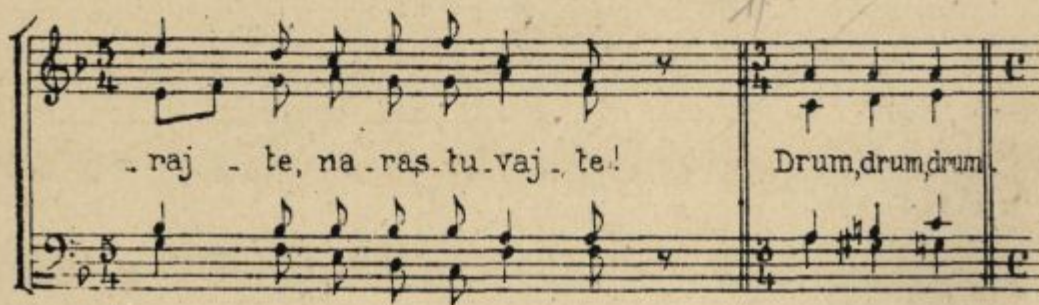
Zapisal: L. Xepić

4. Igrajte!

Živahno

Ig - raj - te , na ras . tu . vaj - te , ig -

. raj - te , na . ras . tu . vaj - te ! Drum , drum , drum .

Svoj . mu sve . tu dam ve . se . lje, draži ne ža . luj!

Drum, drum, drum je . den dva tri. To je res me . né tež . ko

za . pu . sti . ti lju . bi . co, a . li pa, a . li pa,

zdaj se zo . pet vi . de . ma! Ži . vi . laj, ži . vi . laj,

ži . vi . laj do . čer se vi . de . . ma!

Žapisał: R. Orł

5. Bela slanca.

Xila

Počasi

Be - la slan - ca je mi pad - la na ze -
Men'pa ni - za rož - ce mo - je, če jih

le - ne trav - ni - ke, po - mo - ri - la je vse
slan - ca vze - la je, men'je le za moj' - ga

rož - ce, vse pre - žlaht - ne ro - ži - ce.
pob - ča, ki je zdaj za - pu - stil me.

Xapisal: Kubač

6. Oženjena, vklejnjena.

Amerno

Koroška

Dej le, veš še, kaj sem djel, ko sem tam za zglavjem stal? O ne
 Ni si hot la mi ver jet, si le hot la mo žai met! Zdaj pa i
 Zdaj pa jo kaš nočin dan, zdaj pa jo kaš nočin dan. Le ne
 Zdaj je sta bo prav ta ko, ka kor z majhno ro ži co: Slanca
 Tam sto ji zdaj li pi ca, kjer sva z lju bo ra ja la. Ti či

vdaj se še, o ne vdaj se še, po čaj en' let' al dve na me! O ne
 maš mo ža, da s ga ža loš na, o že nje na si vklej njena. Zdaj pa i
 jo kaj več, ne po ma ga neč lju be zen naj na je že preč. Le ne
 jo o smodi, ro žca ob le di, lju bezni naj ne pa več ni. Slanca
 ce po jo, ro ži ce cve to, lju bezni naj ne več ne bo. Ti či

vdaj se še, o ne vdaj se še, po čaj en' let' al dve na me.
 maš mo ža, da s ga ža loš na, o že nje na si vklej njena.
 jo kaj več, ne po ma ga neč lju be zen naj na je že preč!
 jo o smodi, ro žca ob le di, lju bezni naj ne pa več ni.
 ce po jo, ro ži ce cve to, lju bezni naj ne več ne bo!

Zapisal: Švikiaršič

7. Vinski bratje.

Veselo

Ceršnica

Mi smo pra - vi vin - ski bratje, k'ra - di vin - ce pi - je - mo, kar i -
 Le - tos je 'no ta - ko le - to, da je vin - ca dost' po svetu, da - nes
 U - fr - ni - ki so bo - ga - ti, ki po sve - tu ho - di - jo, dnarce
 Mi za mi - zo pa se - di - mo, in prav moš - ko se dr - žimo. Dosti
 Zdej'no pa zdravi - co pi - li, naš ga bir - ta zve - se - li - li. Naš birt

ma - mo, vse pro - da - mo, da za vin - ce da - je - mo, kar i -
 je en tak - šen dan, da mo - ra bi - ti vsak pi - jan, da - nes
 s sa - bo no - si - jo, pa ven - dar vo - do pi - je - jo, dnarce
 dnar - cev ni - ma - mo, pa ven - dar vin - ce pi - je - mo. Dosti
 mo - ra bi' ve - sel, ko tak - šne je lju - di do - bil. Naš birt

ma - mo, vse pro - da - mo, da za vin - ce da - je - mo.
 je en tak - šen dan, da mo - ra bi - ti vsak pi - jan.
 s sa - bo no - si - jo, pa ven - dar vo - do pi - je - jo.
 dnar - cev ni - ma - mo, pa ven - dar vin - ce pi - je - mo.
 mo - ra bi' ve - sel, ko tak - šne je lju - di do - bil.

Napisal: Bajuk

8. Pojte ptice!

Goriška
Kranjska

Široko, izrazito

Poj - te, Drob - ne
poj - te drob - ne pti - ce, raz - pr -
pti - ce že po - je - jo, Bo - gu

- ši - te se megli - ce, da bo sja - lo son - če - ce na drobno
fva - lo, čast da - je - jo, za vse mi - lost' in da - ri, ka - te - re

mo - je sr - če - ce, da bo sja - lo son - če - ce na drobno
on lju - dem deli, za vse mi - lost' in da - ri, ka - te - re

mo - je sr - če - ce!
on lju - dem de - li.

Xapisal: Idamič

9. Ljubosumna.

Živo

Moj fan.tič je na Trol.sko van.dral, moj fan.tič
 Na . zaj mi poš . te zdaj po . ši . lja, na . zaj mi
 Oj za bo . le - zen so zdravi . la, oj za bo .
 Ti . rol . ka ti je pu . šeljč da . la, Ti . rol . ka

je na Trolsko vandral, moj fantič je na Trolsko vandral, oj zdaj pa
 poš . te zdaj po . ši . lja, na . zaj mi poš . te zdaj po . ši . lja, da naj mu
 - le - zen so zdravi . la, oj za bo . le - zen so zdravi . la, a za lju .
 ti je pu . šeljč da . la, Ti . rol . ka ti je pu . šeljč dala, pa naj ti

gor bo . lan le . ži.
 jaz zdravi . la dam.
 - be - zen jifi pa ni.
 še zdravi . la da.

Zapisal: Žirovnik

10. Gorska.

Rexija

Jako živo

Musical notation for the first system, consisting of a vocal line and a piano accompaniment line. The vocal line has lyrics: Ta go-ra, ta Ka-ni-no-va, 'na dol-ga.

Musical notation for the second system, consisting of a vocal line and a piano accompaniment line. The vocal line has lyrics: a-no ši-ro-ka, ta go-ra, ta Ka-ni-no-va, 'na dol-ga.

Musical notation for the third system, consisting of a vocal line and a piano accompaniment line. The vocal line has lyrics: a-no ši-ro-ka.

Zapisal: R. Orel

11. Ljubavna.

Rexija

Živo

'na mi do. pa. la je že prej, i - no se.

. daj le še bo. lje, ko pej'na dja. la pra. vi. la, da je 'na

no - ra gla. va ma.

Zapisal: Orel

12. Stara vojaška.

Strmec

Gredé

Se - daj je pri - šel ti - sti čas, sam svetli
 Kdo bo u - bra - nil se v ta stan, kaj 'ma - de
 Saj bož - ja vo - lja je, to vem, da po - bič

ce - sar kli - če naš, ju - he, ju - he, le poj - mo le, saj ni za
 tiš', k' s' e uni - ka stran? Stana na sveč brez kri - za ni, križ pa pov -
 v stan žol - nir - ski grem; juhe, ju - he, saj ne bom sam, jifi bo sto -

vbranti se.
 sod tiš - či.
 tav - žent tam.

Zapisal: O. Dev

13. Rasti, rožmarin!

Goriška

Široko

Musical notation for the first system, featuring a treble and bass clef with a key signature of two sharps (D major) and a 4/4 time signature. The melody is marked with a '3' indicating a triplet. The lyrics are written below the notes.

Raš - ti, raš - - ti rož.ma.rin in še
 Če jaz sam - - ski u - mr.jem, ve - nec
 Zvo - ni mi - - lo po - je - jo, men' na
 Če bom le - - žal, ne bom sam, mam že

Musical notation for the second system, continuing the melody from the first system. The lyrics are written below the notes.

dru - ge rož.ce žnjim. Rožma - rin i - ma svoj duh, naj bo
 bom i - mel ze - len, z zlato pe - no po - zla - čen in na
 bri - tof va - bi - jo, tja na bri - tof žeg - na - ni, kjer so
 dost' pri - jat - ljev tam, ko smo včas' vkup ži - ve - li, vkup na

ze - len al' pa suh, naj bo ze - len al' pa suh, Rožma -
 gla - vo po - lo - žen, in na gla - vo po - lo - žen, Zzla to
 gro - bi vel - ba - ni, kjer so gro - bi vel - ba - ni, tja na
 svet' ve - se - li bli, vkrupna svet' ve - se - li bli, ko smo

rin i - ma svoj duh, naj bo ze - len al' pa suh, naj bo
 pe - no po - zla - čen in na gla - vo po - lo - žen, in na
 bri - tof žeg - na - ni, kjer so gro - bi vel - ba - ni, kjer so
 včas' vkrup ži - ve - li, vkrupna svet' ve - se - li bli, vkrupna

ze - len al' pa suh.
 gla - vo po - lo - žen.
 gro - bi vel - ba - ni.
 svet' ve - se - li bli.

Zapisal: Kokošar, Adamič

14. Od mladih furmanov .

Štajerska

Živahno

Na sve . tu gor . ših fan . tov ni , kak so ti
 Po šro . kih ces . lah vo . zi . jo in tež . ke
 Od da . leč fur . man pri . pe . lja , pav vsa . kem
 Pred krč . mo z bi . čem za . br . či , po ce . lem
 „ Oj , oj - ša , oj - ša , kel . nar . ca , kaj za . me
 „ Ve . čer . ja je pri . pravlje . na , na mi . zo
 „ Oj , oj - ša , oj - ša , kel . nar . ca , ko . li . ko
 „ Oj , oj - ša , oj - ša , fur . man moj , ta raj . ten .
 So ko . nji tvo . ji , voz je tvoj , ti mla . di

m la . di fur . ma . ni , kak so ti m la . di fur . ma . ni .
 vo . ze pol . ni . jo in lež . ke vo . ze pol . ni . jo .
 mes . tu ljub . co ma , pav vsa . kem mes . tu ljub . co ma .
 ne . stu glas le . ti , po ce . lem me . stu glas le . ti .
 bo ve . čer . ji . ca ? Kaj za . me bo ve . čer . ji . ca ?
 je po . stav . lje . na . Na mi . zo je po . stav . lje . na .
 bo pa raj . ten . ga ? Ko . li . ko bo pa raj . ten . ga ?
 ga pa lah . ka bo : ta raj . ten . ga pa lah . ka bo :
 fur . man si pa moj ! Ti mla . di fur . man si pa moj !

Zapisal: Kuba

15. Voda teče.

Kranjska

Široko

Vo . da te . če, vo . da te . če, bistra vo . da Do . na .

The first system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature. The melody is written in a simple, folk-like style with quarter and eighth notes. The lyrics are printed below the upper staff, with dots indicating syllable placement under the notes.

ja . po njej plava, po njej pla . va ten . ka ladja pi . sa . na .

The second system of music continues the melody from the first system. It also consists of two staves in treble and bass clefs with a one-flat key signature and 4/4 time signature. The lyrics are printed below the upper staff, with dots indicating syllable placement.

Žapisal: Kufac

16. Lahko slovo.

Notranjska

Allegro

Moj to - varš' so me na. pravli, moj to -
 Dek. le je po hiš' ho. di. lo, dek. le
 Mi - lo sol - ze je to - či. lo, mi - lo
 Mal' po - jen - jaj mal' po. ča. kaj, mal' po -
 Vre. me se je spreved. ri. lo, vre. me

varš' so me na. pravli, moj to - varš' so me na. pravli, da sem
 je po hiš' ho. di. lo, dek. le je po hiš' ho. di. lo, jaz sem
 sol - ze je to - či. lo, mi. lo sol - ze je to - či. lo, jaz sem
 jen - jaj mal' po. ča. kaj, mal' po - jen - jaj mal' po. ča. kaj, da se
 se je spreved. ri. lo, vreme se je spreved. ri. lo, zdaj pa

šel k dekli . ču v vas . O - la . dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la .
 pa pod ok . nom stal . O - la . dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la .
 pa slo . vo je . mal . O - la . dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la .
 vre . me spreved . ri ! O - la . dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la .
 mo . ram raj . za . ti . O - la . dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la .

dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la . dri . ja di . ja . ri . ja , da sem
 dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la . dri . ja di . ja . ri . ja , jaz sem
 dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la . dri . ja di . ja . ri . ja , jaz sem
 dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la . dri . ja di . ja . ri . ja , da se
 dri . ja , di . ja . ri . ja , o . la . dri . ja di . ja . ri . ja , zdaj pa

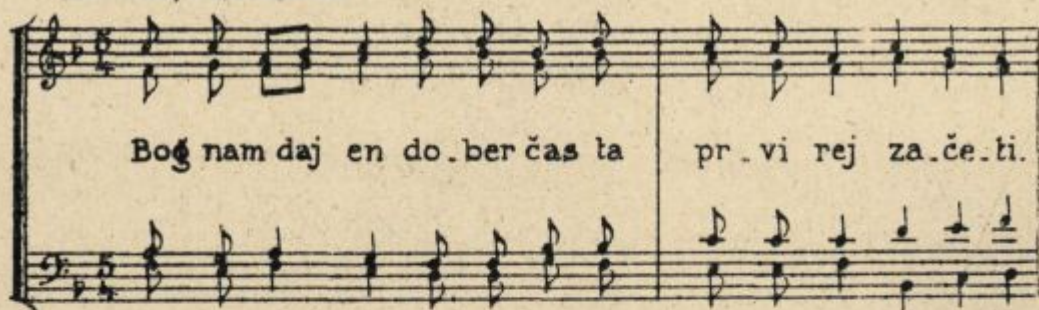
šel k dek . li . ču v vas .
 pa pod ok . nom stal .
 pa slo . vo je . mal .
 vre . me spreved . ri !
 mo . ram raj . za . ti .

Zapisal: Bajuk

17. Visoki rej.

Lila

Široko, veličastno

Bož nam daj en do-ber čas ta pr-vi rej za-če-ti.

Kdor je z Bo-gom, Bož je ž njim, Sam Je-zus je Ma-ri-jin sin, sam

Je-zus je Ma-ri-jin sin.

Zapisal: Dev, Marolt

18. Po svetu.

Goriška

Živahno

Gor na Nem - ško bom po - van - dral, gor na

Nem - ško bom povandral, gor na Nem - ško bom povandral, gor na

Gor - nje šta - jer - sko.

Žapšal: Kokošar

19. Zdrav na nogah.

Veselo

Goriška

Kaj manj - ka fan - ti - ču, ki zdrav je na no - gah, kaj

manj - ka fan - ti - ču, ki zdrav je na nogah: Vr - šiček na klobčiču, gor.

ja - ča pa v rokah! Kaj manjka fan - ti - ču, ki zdrav je na nogah, kaj

manj - ka fan - ti - ču, ki zdrav je na no - gah!

Zapisal: Kokošar, Adamič

20. Božična.

*Široko**Slov. Gorice*

1. Tam na g-majnci, ve-ni štal-ci e-na
 2. Tam na stra-ni gor-na sla-mi Je-zus
 3. Sve-ti Jo-žek, šta-ri mo-žek, le-po

sve-tla luč go-ri. — Tam Ma-ri-ja si po-vi-ja le-po
 nam po-vit le-ži. — Tam na strani gor-na sla-mi Je-zus
 si-vo bra-do ima, — z bradoj gib-lje, z nočoj zib-lje vsmilje.

de-te, Je-zu-sa.
 nam po-vit le-ži.
 ne-ča Je-zu-sa.

Zapisal: Kuba

21. Brezskrbna.

Cerovec

Živo

Kaj pa moj lju . bi de . . la, kaj da tak dol . go ne ga? Oj
 Si dru . go lju . bo bo . de zbral in me . ni bo . de slo . vo dal . Pa
 Si zju . traj ra . no vs ta . nem , no i . dem tja na po . . lje . No
 Pod li . poj bom po . sta . . la, na smeš se bom dr . ža . . la: To

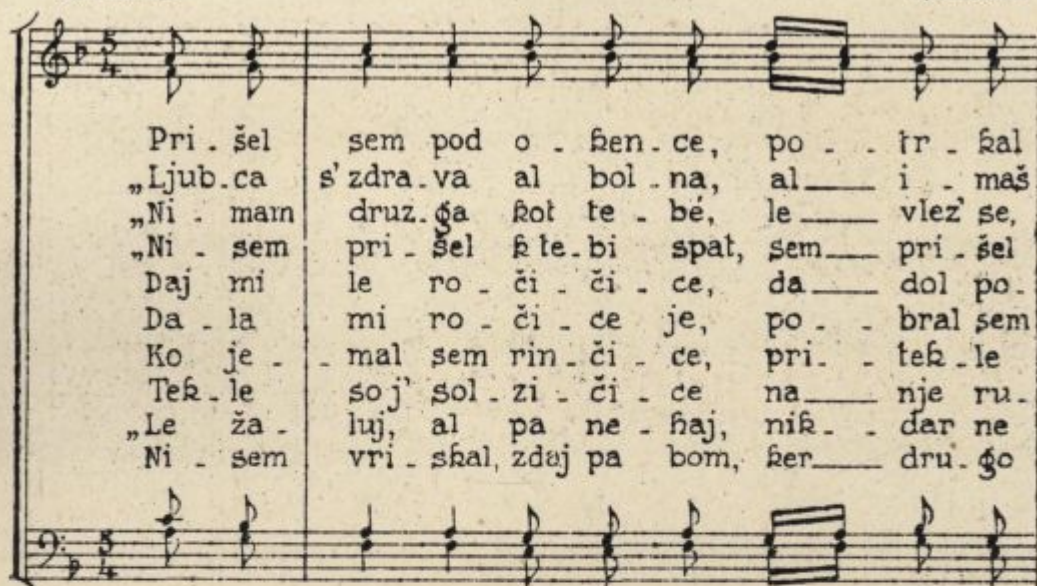
jaz pa znam vse do . . bro, kaj zdaj moj lju . bi de . . la:
 nič za to ne ma . . ram, pa nič za to ne ma . . ram.
 i . dem tja na po . . lje, na po . lje na ši . ro . . ko.
 bi že mo . ral zlo . dej bič, da bi ne moč la ga do . bič.

Zapisal: Kufiac

22. Zapuščena.

Xirafno

Goriška

Pri - šel sem pod o - šen - ce, po - - tr - kal
 „Ljub.ca s'zdra.va al bol.na, al ___ i - maš
 „Ni - mam druž.ga rot te - bé, le ___ vlez' se,
 „Ni - sem pri - šel k te - bi spat, sem ___ pri - šel
 Daj mi le ro - či - či - ce, da ___ dol po -
 Da - la mi ro - či - ce je, po - - bral sem
 Ko je - mal sem rin - či - ce, pri - - tek le
 Tek - le soj' sol - zi - či - ce na ___ nje ru -
 „Le - za - luj, al pa ne - haj, nik - - dar ne
 Ni - sem vri - škal, zdaj pa bom, ker ___ dru - go

sem na pol - ken - ce, po - - tr - kal sem na pol - ken - ce.
 družga lju - be - ga, al ___ i - maš družga lju - be - ga?"
 dra - gi, dol k me - né, le ___ vlez' se, dra - gi, dol k me - né."
 le slo - vo je - mat, sem ___ pri - šel le slo - vo je - mat!
 be - rem rin - či - ce, da ___ dol po - be - rem rin - či - ce."
 ji dol rin - či - ce, po - - bral sem ji dol rin - či - ce.
 soj' sol - zi - či - ce, pri - - tek le soj' sol - zi - či - ce.
 de - če li - če - ce, na ___ nje ru - de - če li - če - ce.
 pri - dem več na - zaj, nik - - dar ne pri - dem več na - zaj!
 ljub.co zbi - ral bom, ker ___ dru - go ljub.co zbi - ral bom!"

Xapisal: Kuba

23. Grenka smrt.

Živo, šaljivo

Gorenjska

Grenka smrt na du.ri kljuka, ost.ro ko . so 'ma sseboj,
 Lu . ka re . če, „Kdo tu kljuka? Kdor kaj ho . če, naj gre sem!“
 „Grenka smrt ne bo . di ta . ka! N'kar me še ne kli . či zdej!
 Go . ri tam, Gorenjski Ja . ka te že kli . če tol' ko . krat.

i . no vpraša: „Kje si, Lu . ka? Hit.ro vstani, pojdzmenoj!“
 Lu . ka ma . lo ven po . ku . ka, se pre . straš' da ne ve kam.
 Doš . ti sta . rihi na . te ča . ka; tis . te, tis . te vzem' poprej!
 On pač tež . ko na . te ča . ka, on pa poj . de s tabo rad.

Zapisal: Kuba

24. Kralj Matjaž reši Alenčico.

Živahno

Rož

Se kralj Ma - - tjaž o - že - nil je, u - zel ce -
 Ko svat - ba je že mi - ni - - la, sta - se do -
 Za - do - sti ma - lo pri njej spi, za - do - sti

sarja tur - ške - ga naj - mlajši hčerbo Len - či - co, kralji - co
 mov na - pra - vi - la. Pe - lja jo tja v svoj beli grad, pe - lja jo
 ma - lo, tri no - či. So pri - šle caj - ti - nje po nja, da brz u

Priпев

le - - po o - gen - ska Oj bož - me, bož - me, kralj Matjaž!
 tja v svoj be - li grad Oj bož - me, bož - me, kralj Matjaž!
 voj - sko se po - da. Oj bož - me, bož - me, kralj Matjaž!

Xapisol: Kufiac

25. Spomladna.

Amerno

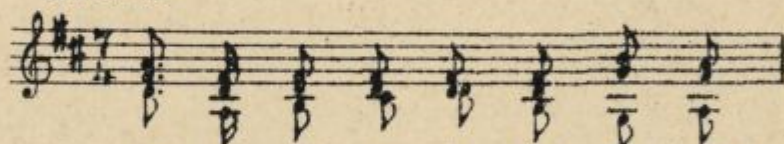
Spro - lo - let - ke se zbu - du - je, ptički le - po po - je - jo,

vse se začne ze - le - ne - ti, rož - ce le - po cve - te - jo.

26. Lepi žitek.

Amerno

Le - pi mi je ži - tek na tem

sve - ti, eš - če jab - še je za dom u.

mre - ti. Tu je vre - - me v boj - no od - fia.

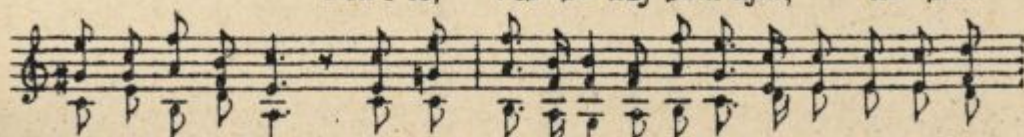
ja - ti in za dom se moč - no vo - je - va - ti.

27. Oženjena, vkrlenjena.

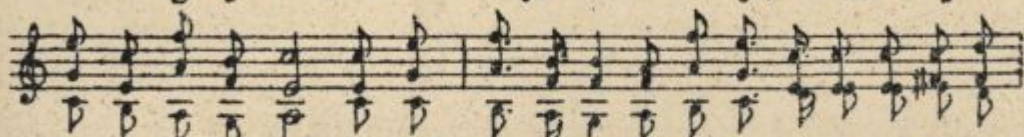
Zmerno

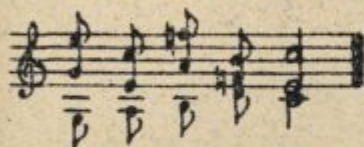
Dek - le, veš še kaj sem djal, ko sem

tam za zglavjem stal: o ne vdaj se še, o ne vdaj se še, po - čaj en

let al dve na me, o ne vdaj se še, o ne vdaj se še, po - čaj en

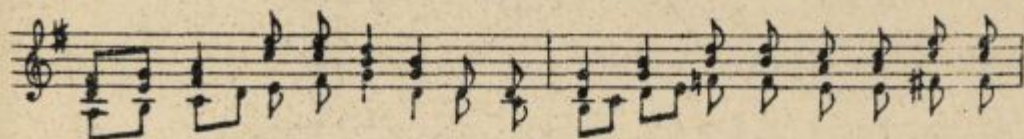
let al dve na me!

28. Pojte, ptice!

Široko, izrazito

Poj - te, poj - te drob - ne pli - ce, raz - pr -

. ši . . te se me - gli - ce, da bo sja - lo son - če - ce na drobno

mo - je sr - če . ce , da bo sja - lo son . če . ce na drobno

mo - je sr - če . ce !

29. Rasti, rožmarin!

Široko

Raš - ti, raš - ti rožma - rin in še

dru - ge rož - ce ž njim. Rožmarin i - ma svoj duh, naj bo

ze - len, al pa suh, naj bo ze - len, al pa suh. Rožma -

rin i - ma svoj duh, naj bo ze - len, al pa suh, naj bo

ze - len, al pa suh.

30. Voda teče.

Široko

31. Božična.

Široko

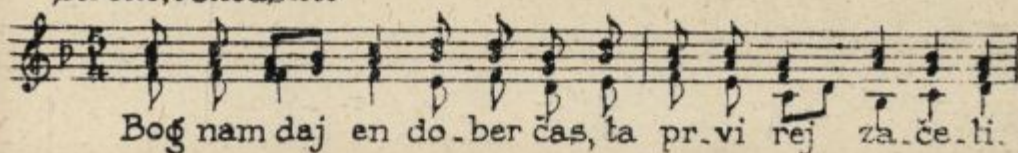

1. Tam na smaj - ci, ve - ni štal - ci, e - na
2. Tam na štra - ni, gor na sla - mi, Je - zus
3. Sve - ti Jo - - žek, šta - ri mo - žek, le - po

32. Visoki rej.

Široko, veličastno

Kdor je z Bo - gom Bog je ž njim, sam Je - zuš je Ma - ri - jin sin, sam
 Je - zuš je Ma - ri - jin sin.

33. Grenka smrt.

Živo, šaljivo

Grenka smrt na duri kljuka, ostro ko - so ma s se boj.
 J - no vpraša: Kje si Lu - ka, hitro vsta - ni, pojd z menoj!

34. Kralj Matjaž reši Alencico.

Široko

Se kralj Ma - tjaž o - že - nil je, u - zel ce -
 sar - ja tur - škega najmlajši hčer - ko Len - či - co, kra - lji - co
 le - po o - ger - sko. Oj bog - me, bog - me, kralj Matjaž!

STARA VOJAŠKA

Sedaj je prišel tisti čas,
sam¹svetli cesar kliče nas.

Juhe, juhe, le pojmo le,
saj ni za vbran'ti se!

Kdo bo ubranil se v ta stan?
Kaj made¹ tist', k' se umika stran?
Stanu na svet' brez križa ni,
križ pa povsod tišči!

Saj božja volja je, to vem,
da pobič v stan žolnárski² grem.
Juhe, juhe, saj ne bom sam,
jih bo sto tavžent tam!

So bratři sestře zapustil',
od starišov so se ločil',
so šli, ker so poklican' bli.
Zakaj bi mi ne šli?

Tako potroštam si srce,
'z oči obrišem solzice.

Juhe, juhe, saj pridem spet,
grem le na osem let!

Veseli prepeva vsači fant,
ko je nam šenkal Ferdinand:
na štír'najst let je dolgo blo,
zdaj pa ni več tako.

Če u teh letih vojna bo,
sem tudi pobič mož zato.
Ostani z Bogom, dragi dom,
se srčno branil bom!

Al' padem, da ne pridem zad³,
pa bodi, saj prelijem rad
za dom in za cesarja kri,
saj lepše smrti ni!

Ko bo teh osem let ferbaj⁴,
prijuckal bom vesel nazaj;
vesel porajžam še volâ⁵,
kamor srce pelâ!

¹ ima, ² vojaški, ³ nazaj, ⁴ mimo, ⁵ tja

GRENKA SMRT

Grenka-smrt na duri kljuka,
ostro koso 'ma s seboj,
ino vpraša: „Kje si, Luka?
Hitro vstani, pojď' z menoj!“

Luka reče: „Kdo tu kljuka?
Kdor kaj hoče, naj gre sem!“
Luka malo ven pokuka,
se prestraš', da ne vem kam.

„Grenka smrt, ne bodi taka!
N'kar me še ne kliči zdej!
Dosti starih nate čaka;
tiste, tiste vzem' poprej!

Gori tam, gorenjski Juka
te že kliče tol'kokrat.
On pač težko nate čaka,
on pa pojde s tabo rad.

Naša Špela se tud' joka,
se tako grdo drži;
ker se ji je stresla moka,
zdaj pa tam solze toči.

Kak' nek'teri s kuštram' dela,
ki ne more kašljat' več!
Za teboj krvavo gleda, —
tistega uzem' poprej!

Jaz še nimam časa vmreti!
Kózol'c moram pred podkrit',
stare krone pred prešteti,
drugim kaj za drva st'rit'.

Zdaj moram it' klade sekat,
zdaj kokošim jesti dat,
zdaj za hudim' kravam' letat,
zdaj kobile podkovat!

Čevlje moram pred namazat',
klóbnuk še skrtačen ni,
za vsak teden tele iskat', —
ravno da me kon'c še nâ!

Druge pred pober' kojone,
ki te težko čakajo!
Na! Tu 'maš tri stare krone,
pojď', koder te kličejo!

Čak', da kukov'ca zakuče;
potlej pojdem s tabo rad! —
Smrt pa kar kosó uzdigne
in ga vrže tja do vrat.

Luka komaj enkrat migne, —
vse opravljen' je na'nkrat.
Luka komaj enkrat migne, —
vse opravljen' je na'nkrat.

RASTI ROŽMARIN

*Rasti, rasti rožmarin,
ti deviški drag spomin:
rožmarin ima svoj duh,
naj bo zelen al' pa suh.*

*Če jaz deklet umrla bom,
venček lep imela bom:
'z rožmarina blagega,
'z nageljna rudečega.*

*Bom na pare zavravana,
v belo vsa oblačena.
Venček pa bo lep zelen,
mi na glav'co položen.*

*Naj zvonovi le pojo,
ko h pogrebu me neso:
v grobu počivala bom,
več sestic imela bom.*

*Tam koščice čakajo
na trobento angelsko;
žnjo iz groba vstala bom,
šla v dolino sodno bom.*

*Bo sodnik prikazal se,
po pravici sodil vse,
dobre djal na desno stran,
hude pa na levo stran.*

*Proti dobrim rekel bo:
„Pojdite v sveto nebo!“
Proti hudim rekel bo:
„Pojdite v plamena dno!“*

*Ti pa, mili Jezus, daj
priti mi na desni kraj,
priti mi na desni kraj
priti gor v sveti raj!*

(Celotno besedilo pesmi, ki se nahaja tudi v II. zvezku)

KRALJ MATJAŽ REŠI ALENČICO

*Se kralj Matjaž oženil je,
uzel cesarja turškega
najmlajši hčerko Lenčico,
kraljico lepo ogrsko.
Priпев:
Oj bogme, bogme kralj Matjaž!*

*Ko svatba je že minila,
sla k domu se napravila.
Peljá jo u svoj beli grad,
peljá jo u svoj beli grad.*

*Zadosti malo pri njej spi,
zadosti malo — tri noči:
So prišle cajtnje po nja',
da brž u vojsko se poda.
Oj bogme, bogme kralj Matjaž!*

*Kralj Matjaž je ptico imel,
kralj Matjaž je ptico imel,
karkoli se je zgod'lo blo,
use mu je povedala.*

*Lepo je on naročal njej:
„Lepo mi varuj beli grad,
da Turki mi ne pridejo,
mi grada ne obropajo!“*

*Da Turki mi ne pridejo,
mi grada ne obropajo,
mi Lenčice ne ukradejo,
mi mamice ne vbijejo!“*

*Matjaž še v vojsko zdaj poda,
tja, kjer je črna vojska nja;
tam srčno on vojskuje se.
pri svojej vojski srečen je.
Oj bodme, bogme kralj Matjaž!*

*Zdaj ptica nja tja prileti,
na dehnati mu obsedi:
„Ojej, ojejme, kralj Matjaž,
kaj bom ti jaz povedala:*

*Prišli so Turki bli hudi,
poropali so pol gradi,
so ukradli mlado Lenčico,
so vbili staro mamico!
Oj bogme, bogme kralj Matjaž!“*

*Matjaž je konjča osedlal,
oj svoj'ga konjča bistrega;
nazaj brž k domu prileti,
da se use za njim kadi.*

*Poslal je po tri žnidarje
in po tri mlade padarje,
da ga po turški brijejo,
mu turške gvante delajo.*

*Na konjču skokoma leti,
u Turčijo globoko h'ti.
Pod lipo Turki rajajo
in Lenčico sprevažvajo.*

Matjaž pa tota prileti,
pred turškim carjem obstoji:
„Ojej, ojejme, bratri vi,
kako pa raji so dragi?“

„Kakor junaka vidimo'
tako pa raje cenimo:
Ti pa, ki frišen si junak,
boš dal nam svetel, rumen zlat!“

Matjaž pa seže v mošenjco,
priseže svetel, rumen zlat
in ga po mizi zatoči,
da se tri barti zavrti,

in ga po mizi zatoči,
da se tri barti zavrti,
da se tri barti zavrti,
pred carjem turškim obleži.

Cesar uzeme v roke zlat,
obrne ga na drugo plat:
„Ojej, ojejme, bratri vi,
Matjažev grb na njem stoji!“

„Midva sva snoči špilala,
sva se pa zraven skregala;
Matjaža sem ob glavo dal,
rumene zlate vse pobral“

So Turki z'lo veseli bli:
„Oj prav si storil, brater ti,
oj prav si storil brater ti!
Zdaj bomo imeli Lenco mi.“

Matjaž pa prime Lenčico
za njeno belo rokico
in jo peljá pod lipico,
pelja pod lip'co zeleno.
Oj bogme, bogme kralj Matjaž!

Sta prvi rej zarajala,
je Lenčica ga barala:
„Oj kje si, kraljič, ti doma,
da tebe nihče ne pozna?“

„Jaz sem pa od le-tam doma,
kjer meni sonce gori gre.
Jaz sem pa od le-tam doma,
kjer meni sonce gori gre.“

Sta drugi rej zarajala,
je Lenčica ga barala:
„Oj kje si, kraljič, ti doma,
da tebe nihče ne pozna?“

„Jaz pa sem od le-tam doma,
kjer sonce mi na poldne je.
Jaz sem pa od le-tam doma,
kjer sonce mi na poldne je.“

Sta tretji rej zarajala,
je Lenčica ga barala:
„Oj kje si, kraljič, ti doma,
da tebe nihče ne pozna?“

„Jaz pa sem od le-tam doma,
k' so v belem gradi line tri,
k' so v belem gradi line tri,
u enej si že stala ti!“

„Ojej, ojejme kralj Matjaž,
da Turki te ne spóznajo,
da Turki te ne spóznajo,
življenja t' ne podarijo!
Oj bogme, bogme kralj Matjaž!“

„Le še en bart zarajajva,
prof' konjči se zasučiva,
jaz bom potegníl te s seboj
na mojga konjča hitrega;

at' sekam jaz na pravo stran,
se drži ti na levo stran,
at' sekam jaz na pravo stran,
se drži ti na levo stran!“

Sta še en bart zarajala,
prof' konjči se zasukala,
potegníl jo je s sebo,
koj Turki se za njim uspo.
Oj bogme, bogme kralj Matjaž!

Dve barti gor in dol leti,
gromada Turkov že leži.
Ko v tretjo bart on prileti,
pa en'ga samega dobi.

Ko v tretjo bart on prileti,
pa en'ga samega dobi:
„Tebé življenje podarim,
tebé življenje podarim,

da mogel boš povedati,
kak Matijaž je korenjak,
kak Matijaž je korenjak,
med vami ni nobeden tak!
Oj bogme, bogme kralj Matjaž!“

Skrajšave: I. Možna je skrajšava na 20 kitic, če izpustimo naslednjih 13 kitic: 4. do vključno 6., dalje 16., ter 21. do vključno 29.

II. Skrajšava na 10 kitic, če se zapojejo kitice: 1., dalje 7. do vključno 9., 12 (s prvim verzom: Na konjču kralj Matjaž leti), 20. ter 30. (s prvim verzom: Ko v tretjo bart sta rajala) do konca.

VSEBINA:

	<i>Stran</i>
1. — 25. <i>Spomladna.</i> (N.: <i>Orel Prek.</i> 24; B.: <i>Štrekelj</i> 6861.)	1 — 28
2. — 26. <i>Lepi žitek.</i> (<i>Orel Prek.</i> 7.)	2 — 28
3. <i>Napitnica.</i> (N.: <i>Zepič str.</i> 5; B.: <i>Hram II</i> /90.)	3
4. <i>Igrajte!</i> (<i>Orel Ben.</i> 56.)	4
5. <i>Bela slanica.</i> (<i>Kuhač II</i> /483.)	6
6. — 27. <i>Oženjena, vklenjena.</i> (N.: <i>Švikaršič III</i> /12; B.: <i>Štrekelj</i> 2215 - 2223.)	7 — 29
7. <i>Vinski bratje.</i> (<i>Bajuk IV</i> /2.)	8
8. — 28. <i>Pojte, ptice!</i> (<i>Adamič</i> 46.)	9 — 29
9. <i>Ljubosumna.</i> (<i>Žirovnik III</i> /11.)	10
10. <i>Gorska.</i> (<i>Orel Rez.</i> 4.)	11
11. <i>Ljubavna.</i> (<i>Orel Rez.</i> 9.)	12
12. <i>Stara vojaška.</i> (N.: <i>Dev III</i> /23; B.: <i>Štrekelj</i> 6904.)	13
13. — 29. <i>Rasti, rožmarin!</i> (N.: <i>Adamič</i> 89/2, <i>Kokošar</i> ; B.: <i>Štrekelj</i> 6268.)	14 — 30
14. <i>Od mladih furmanov.</i> (N.: <i>Kuba</i> 72; B.: <i>Hram I</i> /60.)	16
15. — 30. <i>Voda teče.</i> (<i>Kuhač III</i> /889.)	17 — 31
16. <i>Lahko slovo.</i> (<i>Bajuk IV</i> /4.)	18
17. — 32. <i>Visoki rej.</i> (<i>Dev III</i> /3, <i>Marolt str.</i> 10.)	20 — 31
18. <i>Po svetu.</i> (<i>Kokošar</i> 445.)	21
19. <i>Zdrav na nogah.</i> (<i>Adamič</i> 73, <i>Kokošar</i>)	22
20. — 31. <i>Božična.</i> (N.: <i>Kuba</i> 67; B.: <i>Hram: I</i> /261.)	23 — 31
21. <i>Brezskrbna.</i> (<i>Kuhač III</i> /826, <i>Štrekelj</i> 2141.)	24
22. <i>Zapuščena.</i> (N.: <i>Kuba</i> 95; B.: <i>Štrekelj</i> 2010, <i>Hram II</i> 51.)	25
23. — 33. <i>Grenka smrt.</i> (<i>Kuba</i> 13.)	26 — 32
24. — 34. <i>Kralj Matjaž reši Alenčico.</i> (N.: <i>Kuhač</i> /1505; B.: <i>Štrekelj</i> 3.)	27 — 32

V oklepajih so naznačeni viri. Če je besedilo povzeto še po kakem drugem viru kot napev, je posebej označeno, odkod je napev (N.) in odkod besedilo (B.). Rimske številke značijo zvezek zbirk, arabske pa številko pesmi. Brez označbe vira so pesmi ali inačice napevov iz avtorjevega lastnega poznanja. Kratice zbirk so naslednje:

- Adamič:** *Sto narodnih pesmi. Priredil Emil Adamič. Ljubljana 1937.*
- Bajuk:** *Slovenske narodne pesmi. Nabral in priredil Marko Bajuk. I. - IV. zvezek. Ljubljana. I. (pomnož.) 1925, II. 1907, III. 1908 in IV. 1912.*
- Dev:** *Slovenske narodne pesmi s Koroškega. Nabral in priredil Oskar Dev, Ljubljana, I - V. zvezek. 1906, 1912.*
- Hram:** *Slovenska pesmarica. Sestavil Joža Glonar. Založba Hram, I. - II. zvezek. Ljubljana 1940 in 1941. Mala bibliofilska izdaja.*
- Kokošar:** *Državni folklorni inštitut v Ljubljani. Zbirka Kokošarjevih zapisov narodnih pesmi.*
- Kuba:** *Slovanstvo ve svych zpevech. Harmonisoval Ludvik Kuba. . Knjha VII: Pisne slovinske. Pardubice 1890.*
- Kuhač:** *Južno-slovjenske narodne popievke. Nabral in priredil Fr. Š. Kuhač. I. - IV. zvezek, Zagreb 1878, 1879, 1880 in 1881.*
- Marolt:** *Tri obredja iz Zilje. France Marolt. Izdala Glasbena Matica v Ljubljani 1935.*
- Orel Ben.:** *Slovenske narodne pesmi iz Benečije. Nabral in priredil Rihard Orel. Ljubljana 1921.*
- Orel Rez.:** *Dodatek rezijanskih pesmi v zgoraj navedeni zbirki iz Benečije.*
- Orel Prek:** *Slovenske narodne pesmi iz Prekmurja. Nabral in priredil Rihard Orel. Ljubljana 1936.*
- Štrekelj:** *Slovenske narodne pesmi. Uredil dr. K. Štrekelj, odnosno dr. J. Glonar. Izdala in založila Slovenska Matica v Ljubljani v letih 1895 — 1923.*
- Švikaršič:** *Koroške slovenske narodne pesmi. Nabral in priredil Zdravko Švikaršič. I. - II. zvezek. 1914 in 1921.*
- Zepič:** *Narodne zdravice. Nabral na Razboru in priredil L. Zepič. Ljubljana 1935.*
- Žirovnik:** *Narodne pesmi z napevi. Nabral in uredil Janko Žirovnik. I. - II. zvezek, Ljubljana 1901 in 1905.*

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

M

Lajovic, A.

Večni vir / 3

COBISS *